

Blekingeskolornas verktyg och metoder för
medvetna studie- och yrkesval

Region Blekinge arbetar med normfria studie- och yrkesval som en del i projektet *Jämställd regional tillväxt*. Region Blekinge har beställt en forskningsöversikt som kartlägger publicerade nationella och internationella rapporter som synliggör orsaker till normbundna studie- och yrkesval på gymnasie- och högskolenivå samt möjliga åtgärder för att bryta mönster av Kontigo. Region Blekinge och Syvrådet har också gjort en enkät som handlar om att identifiera och synliggöra studie- och yrkesvägledares metoder, verktyg och utmaningar.

Den här rapporten presenterar resultaten från Kontigo och enkätundersökningen med fokus på skolans arbete för medvetna studieval. De svar som redovisas från enkätundersökningen handlar om studie- och yrkesvägledares upplevda **arbetssituation och identifierade utvecklingsområden**. I rapporten kan du också läsa om exempel på nya arbetssätt och goda initiativ som berör unga och normer.

Läs mer om vad vi gör i Jämställd regional tillväxt [här](#)

Innehåll

Könssegregationen i skolan och på arbetsmarknaden.....	4
Orsaker till normbundna val	6
Arbetsmarknad	7
Utbildningssystemet	7
Individens omgivning	7
Individens normer, identitet och intresse	7
Identifierade områden och möjliga lösningar	8
Blekinges syvenkät	8
Svarsfrekvens	8
Arbetssituation	10
Utmaningar	10
Nätverk	10
Tydligare riktlinjer	10
Möjliga lösningar	11
Normkritiskvägledning	12
Fokuserat arbete.....	12
Fler tillfällen att möta elever	12
Individfokus	12
Normkritik	12
Möjliga lösningar	13
Prioritering och utrymme	14
Utmaningar	14
Möjliga lösningar	15
Kontakter och uppföljning	16
Uppföljning.....	16
Möjliga lösningar	17
Goda exempel på arbetssätt och normkritiska intiativ	18
Normstorm.....	21
Syvnätverk i Karlskrona	22
Förändra normer	25
Referenser	

Könssegregation i skolan och på arbetsmarknaden

Könssegregationen inom utbildningssystemet och på arbetsmarknaden är fortsatt hög.¹ I Blekinge har 38,6 procent av befolkningen mellan 25-64 år en eftergymnasial utbildning 2017. Det är lägre än riksgenomsnittet på 42,5 procent. Kvinnor har en högre utbildningsnivå och i Blekinge har 44,4 procent av kvinnorna mellan 25-64 år en eftergymnasial utbildning, vilket är mer än 11 procentenheter högre än för männen i länet.²

Inom utbildningssystemet syns obalansen mellan könen i både betyg och val av program och inriktningar. Flickor väljer humaniora och samhällsvetenskapliga ämnen i högre utsträckning än pojkar som i högre utsträckning väljer yrkesförberedande program. Precis som i övriga Sverige blir flickor i högre utsträckning än pojkar behöriga till vidare studier.³

Det har genomförts flera insatser för att bryta den könsuppdelade på arbetsmarknaden trots det är den fortsatt uppdelad. Kvinnor och män arbetar fortfarande i stor utsträckning inom olika yrken med olika arbetsuppgifter och med olika förväntningar.⁴

Läs mer om utbildning och kompetens i rapporten [Utbildning och kompetens i Blekinge](#)

1. Kontigo *Orsaker och möjliga lösningar på normbundna studie- och yrkesval: en kunskapsöversikt, 2018*

2. SCB *Trender och prognoser 2017*.

3. SCB *Trender och prognoser 2017*, och Skolverket.

4. Kontigo *Orsaker och möjliga lösningar på normbundna studie- och yrkesval: en kunskapsöversikt, 2018*

Orsaker till normbundna val

På uppdrag av Region Blekinge har konsultföretaget Kontigo tagit fram en forskningsöversikt om orsaker och möjliga åtgärder på normbundna studie- och yrkesval. Den här delen bygger på deras rapport. Under avsnittet *identifierade områden och möjliga lösningar* lyfts Kontigos förslag på möjliga åtgärder för normbundna val i samband med att identifierade områden ur Blekinges studie- och yrkesvägledarenkät presenteras.

Kontigos rapport bekräftar det samband som tidigare forskning presenterat, det vill säga att normer och sociala strukturer påverkar studie- och yrkesval. Det är främst normer och sociala strukturer inom fyra huvudområden: arbetsmarknad, utbildningssystem, individens omgivning och individens egna normer, identitet och intresse som påverkar och upprätthåller den fortsatt höga könssegregationen inom utbildning och yrken. Bakgrundsfaktorer såsom kön, socioekonomisk bakgrund och inrikes- eller utrikesfödd påverkar också val.

Foto: Anna Nordström

Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden är fortsatt könssegregerad. Kvinnor och män arbetar fortfarande inom olika yrken med olika positioner, arbetsuppgifter och med olika förväntningar. Könsuppdelningen påverkar både individer som idag befinner sig i arbetslivet men också individer som står utanför eller är på väg in genom exempelvis studieval. Idag är status, arbetsvillkor och arbetsplatsens värdegrundsarbete mer centralt än tidigare och påverkar också individens val.

Utbildningssystemet

Det är främst kön och föräldrars utbildningsbakgrund som styr uppdelningen av elever i utbildningssystemet. Elever med föräldrar som har högre utbildningsbakgrund tenderar att få bättre skolresultat och vidareutbildar sig. Könsammansättningen bland pedagoger kan också ha inverkan på elevers uppfattningar och påverkar de möjligheter som de ser.

Utbildningens geografiska plats i förhållande till individens geografiska plats och ekonomiska förutsättningar är ytterligare faktorer som har betydelse för hur individer väljer och ser studier som en möjlighet.

Arbetsmarknaden

Utbildningssystemet

Normbunda studie- och yrkesval

Individens omgivning

Individens normer, identitet och intresse

Individens omgivning

Individens omvärld och sociala omgivning såsom kompisars, föräldrars, kollegors och institutioners normer och sociala strukturer påverkar val. Påverkningskraften är stark och ofta omedveten. Negativa konsekvenser för de som gör normbrytande val är mindre för flickor än för pojkar. Ungdomar vars föräldrar har högskolebakgrund får mer stöd och förståelse för normbrytande val än ungdomar med icke högskoleutbildade föräldrar.

Individens normer, identitet och intresse

Individens egna normer, identitet och intresse påverkar hur vi väljer och hur vi agerar i olika situationer.

Identifierade områden och möjliga lösningar

I avsnittet presenteras identifierade områden hämtade från enkätsvar givna av Blekinges studie- och yrkesvägledare tillsammans med möjliga åtgärder framtagna av bland annat Kontigo.

Blekinges syvenkät

Region Blekinge har tillsammans med Blekinges Syvråd tagit fram en enkät för att synliggöra studie- och yrkesvägledares arbets-situation och utvecklingsområden i anknytning till studie- och yrkesvägledning. Enkäten har skickats ut till studie- och yrkesvägledare verksamma i Blekinges högstadie- och gymnasieskolor samt på vuxenutbildningar. Enkäten har besvarats anonymt.

Svarsfrekvens

Det är ett orosmoment att svarsfrekvensen är låg trots att den bör ligga i studie- och yrkesvägledares intresse. Enkäten skickades till 47 studie- och yrkesvägledare varav 15 deltog, det motsvarar cirka 30 procent. Trots låg svarsfrekvens ser Region Blekinge det som viktigt att lyfta fram de synpunkter och svar som framkommit. Det är viktigt dels för att öka förståelsen för studie- och yrkesvägledare som yrkesgrupp, dels för att möjliggöra att erfarenheter delas mellan olika yrkesgrupper som läser denna rapport. På följande uppslag presenteras enkätresultatet och där det är möjligt sätts det i relation till de möjliga lösningar som presenterats i Kontigos rapport och som framkommit i diskussioner mellan Region Blekinge och Syvrådet.

Foto: Lars Nyman

Arbetsituation

Utmaningar

Många studie- och yrkesvägledare menar att det finns flera områden att utveckla i anknytning till deras arbetsituation. Att minska de tidskrävande administrativa uppgifterna såsom att sammanställa ersättning efter praktikperioder eller att ladda busskort till elever är ett område som synliggörs flera gånger i enkätundersökningen. För studie- och yrkesvägledare är tid värdefullt och tiden bör istället användas till kärnuppdraget.

I enkäten lyfts tankar kring anställningsform och hurvida studie- och yrkesvägledare skulle kunna ha samma anställningsform som lärare och specialpedagoger. Studie- och yrkesvägledarna lyfter även problematiken med stressmoment som exempelvis den reglerade arbetstiden.

Nätverk

Det krävs en ständig omvärldsbevakning i rollen som studie- och yrkesvägledare. Det handlar bland annat om aktuell kunskap om samhället, arbetsmarknaden och studier. Flera studie- och yrkesvägledare uppger att de vill ingå i någon form av nätverk där de kan få möjlighet att identifiera, problematisera och diskutera utmaningar de ställs inför i sin yrkesroll. Ett annat sätt att utvecklas och kontinuerligt hålla sig uppdaterad är genom fortbildningar och kompetensdagar, något man önskar i högre utsträckning.

Tydligare riktlinjer

Önskan om att studievägledning inte ska ses som schemabrytande utan implementeras i den ordinarie undervisningen framkommer på flera ställen i enkäten. För att få till en fungerande studie- och yrkesvägledning där all skolpersonals kompetens tas tillvara och sammanlänkas, efterfrågar studie- och yrkesvägledare direktiv som ställer tydligare krav på vad som förväntas av dem. I förlängningen kan detta fungera som stöd för rektorers direktiv till skolans vägledare och skolans vägledningssuppdrag för elevens bästa.

Möjliga lösningar

Studie- och yrkesvägledare behöver arbeta tydligare med mer direkt vägledning och avlastas sitt administrativa arbete genom att studie- och yrkesvägledning ses som ett arbete för hela skolan. Införande av nätverk skulle möjliggöra kollegialt lärande, erfarenhetsutbyte och direkt problemlösning.

Foto: Mats Samuelsson

Normkritisk vägledning

Fokuserat arbete

Studie- och yrkesvägledare vill fokusera på individ-/gruppsamtal kring exempelvis normers betydelse för individens val. Studie- och yrkesvägledare ser potential i ett normkritiskt arbetssätt där reflektion kring både det egna arbetet och informationsurval ifrågasätts och förbättras med hjälp av normkritiska- och genusmedvetna perspektiv.

Fler tillfällen att möta elever

Studie- och yrkesvägledare efterfrågar att få ingå i exempelvis skolans elevhälsoteam, delta på överlämningskonferenser och på klassmöten. En del menar att mycket av den administration som utförs av syvarna skulle kunna användas till mer konkreta möten med elever, föräldrar och personal. Studie- och yrkesvägledare ger en samlad bild av att studie- och yrkesvägledning får litet utrymme i den reguljära undervisningen vilket gör att den viktiga tiden att lära känna och skapa relationer med elever uteblir och gör det svårt att arbeta utifrån ett önskat individfokus. Önskan om ett fungerande samarbete med pedagoger är därför nödvändigt och synliggörs flertalet gånger i enkäten.

Individfokus

I enkäten framkommer också andra perspektiv på vägledning. En del menar att fokus bör ligga på att hitta kunskap om individens ideologi och värderingar och att arbeta utifrån andra vetenskapliga perspektiv innan man börjar arbeta aktivt med normer och normkritik.

Normkritik

Normkritik handlar om att identifiera, ifrågasätta och att arbeta med att förändra sociala strukturer. Normkritik är ett vetenskapligt begrepp som på senare år har fått en allt större betydelse i samhället. Normkritisk pedagogik handlar om att motverka all form av diskriminering genom att inte förmedla det som anses "normalt" och "onormalt" via exempelvis stereotyper i angränsning till kön, sexuell läggning, socioekonomisk bakgrund, religion, etnicitet eller funktionsvariation. Det kan handla om att sänger eller läroexempel görs om till normbrytande exempel. Normkritik återfinns även i vägledning vilket är en fråga som är hela skolans ansvar. I vägledning yttrar sig den normkritiska metoden genom att synliggöra, ifrågasätta och reflektera kring exempelvis normer, yrken, studier och samhället.⁵

Möjliga lösningar

Skolan behöver utveckla och arbeta mer med normkritiska- och genusmedvetna perspektiv. Studie- och yrkesvägledarrollen bör vara en del i den ordinarie undervisningen, något som även framkom bland svaren i enkäten. Generellt för samtliga utbildningssystem är att arbeta mer med mångfald bland pedagoger eftersom sammansättningen av pedagoggruppen har betydelse för normer och värderingar. Samtliga åtgärder är hämtade från Kontigos rapport.

GRUNDSKOLA

Arbete med normer och genusmedvetna perspektiv bör starta redan i grundskolan. Fokus bör ligga på kunskap om samhälle, arbete och yrken kopplat till undervisning. Att vara genusmedveten i informationsspridningen och att utmana traditionella idéer och föreställningar om vem som jobbar var och på vilken position samt ifrågasätta sociala konstruktioner är extra viktigt. Studie- och yrkesvägledarens roll bör bli mer integrerad i undervisningen och i utbildningsplaneringen. Studie- och yrkesvägledaren bör också finnas med och informera på föräldramöten eftersom det är känt att föräldrar har en stor påverkanskraft och finns med under hela barnets utveckling. Fler besök på utbildningsinstitutioner och arbetsplatser bör genomföras för att vidga kunskapen om möjliga studier och yrken.

GYMNASIESKOLA

Fortsätta grundskolans arbete med normkritiska- och genusmedvetna perspektiv i undervisning och i information. Eftersom bakgrundsfaktorer såsom härkomst, kön och socioekonomisk bakgrund har visat sig betydelsefulla för val är det extra viktigt att informationen är tydligt normkritisk och genusmedveten för alla elever. Extra fokus bör läggas på den arbetsplatsförlagda undervisningen, där kan perspektiv identifieras, synliggöras och ifrågasättas i verkligheten och gynna både individer och arbetsplatser. På yrkesutbildningar är könssegregationen hög och negativa åsikter mot minoriteter är särskilt stor.⁶ Här handlar det om att skapa en balanserad könsfördelning och mångfald bland personal som på sikt kan speglas i elevgrupperna. Yrkesprogrammets studiemiljö och de miljöer som praktikplatserna erbjuder bör undersökas och utvärderas för att minska avhopp.

HÖGSKOLA

På högskolan är studie- och yrkesvägledning extra viktig för personer från studieovana hem. Högskolan behöver arbeta med normkritiska- och genusmedvetna perspektiv. Högskolor har egna kommunikationer som ofta ansvarar för olika områden, exempelvis marknadskommunikation. Att både målgruppsanpassa och att utvidga målgrupperna kräver en mer etablerad marknadskommunikation och eftersom kommunikationen är extra viktig för högskolor bör extra vikt läggas på genusmedveten och normkritisk utbildnings- och yrkesinformation. Normkritisk och normkreativ kommunikation kan bidra till att design och upplägg tilltalar en mångfald som kan locka nya grupper till högskolan. En orsak till normbundna studie- och yrkesval handlar om individens och intuitionens geografiska plats. Ett sätt att möjliggöra för fler att vidareutbilda sig är att anordna fler distansutbildningar. Finns det möjlighet att på mindre orter anordna utbildningar där kursutbud matchas mot kompetensbehov bör detta göras för att kompetensförsörja den geografiska platsens behov av arbete.

5. Jämställt, *Normkritik och normkritisk pedagogik, vad är det?* 2018

Skolverkets allmänna råd med kommentarer, 2013

6. Kontigo *Orsaker och möjliga lösningar på normbundna studie- och yrkesval: en kunskapsöversikt*, 2018

Prioritering och utrymme

Utmaningar

Studie- och yrkesvägledare upplever bristande stöd från skolledning och rektorer. Man anser att det bristande stödet kan bero på att rektorer inte har tillräckligt med kunskap eller förståelse för vägledningsområdet, området som är hela skolans ansvar. Man upplever också att rektorer har bristande kunskap om vad studie- och yrkesvägledare har för arbetsuppgifter. Resultatet i enkäten visar också att det interna samarbetet mellan pedagoger och vägledare beror på hur skolledningen prioriterar vägledningsområdet. Vid hög prioritering fungerar samarbetet bättre och pedagoger och vägledare kommer närmare varandra. Vägledaren hjälper pedagogen i det dagliga arbetet vilket gör att vägledningen finns i skolans dagliga undervisning. Majoriteten av vägledarna upplever dock att vägledningen inte får tillräckligt med utrymme i skolan. Vägledningen blir något oprioriterat och "jobbigt" att arbeta med och genomföra i skolans verksamhet. En del upplever att pedagogers kunskap om vägledning är så god att de själva håller i vägledningsbiten utan att involvera syv.

"Bättre samarbete med pedagoger behövs. Ledningen är avgörande för att det ska lyckas."

Möjliga lösningar

Det krävs bättre kommunikation inom skolan. Mycket går att lösa genom att föra dialog och genom att inkludera varandra i arbets- och beslutsprocesser. Att bjuda in studie- och yrkesvägledaren till arbetsplatsträffar, föräldramöten och andra informationsträffar kan vara ett första steg i arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledarfunktionen i den ordinarie skolverksamheten.

För att lösa den upplevda problemtiken vad gäller otillräcklig kunskap om studie- och yrkesvägledning och yrkesrollen kan kompetenshöjande insatser och workshops erbjudas. Skolledning kan tillsammans med studie- och yrkesvägledaren arbeta med frågan om vägledning som hela skolans ansvar och öka förståelsen för varandras uppdrag och arbetssätt. En förslagen åtgärd från vägledare är att varje skola bör utgå ifrån sin undervisning och kartlägga vad de gör som kan räknas som studie- och yrkesvägledning.

På systemnivå bör vägledningssuppdraget få större utrymme i rektorsutbildningen.

Foto: Malin Faraasen

Kontakter och uppföljning

Externa kontakter på arbetsmarknaden är viktiga, dels inför praktikperioder dels för att kunna bjuda in eller åka på studiebesök. Med externa kontakter kan skolan utveckla en arbetsmarknadskunskap där verksamma inom en bransch eller organisation kan besöka skolan och prata om nyttan med exempelvis matematik och hur den används i yrket. Det gäller att hitta nya vägar för att skapa innehåll och engagemang hos elever.

Studie- och yrkesvägledare uppger att de har goda externa kontakter men önskar någon form av nätverk där de kan dela kontakter och arbetssätt för att under praktikperioder tillgodose elevers behov. Många upplever också att de rustar sina elever med vidgade perspektiv inför praktikperioder men att arbetslivet till viss grad inte bemöter den kunskap eleven fått med sig.

Uppföljning

Det finns inget systematiskt ledningsarbete kring studie- och yrkesvägledning. I enkäten uppger flera studie- och yrkesvägledare att de gör någon form av uppföljning på egen hand, exempelvis genom att skriva rapporter, följa upp tillsammans med andra/utomstående vägledare eller självskattar och för statistik. Genom att göra egen utvärdering kan man dra slutsatsen att många studie- och yrkesvägledare vill utvecklas. Att det däremot inte sker något systematiskt ledningsarbete eller uppföljning på förvaltningsnivå är problematiskt för utvecklingen.

Möjliga lösningar

Att utöka de externa kontakterna är viktigt för att utveckla skolans verksamhet kring vägledning. Därför är arbetslivet en mycket viktig partner. Arbetsmarknaden behövs i arbetet för att bidra till att bryta könsstereotypa val och det krävs att både skola och arbetsplatser utvecklar och arbetar mer med normkritiska- och genusmedvetna perspektiv. Perspektiven bör införlivas redan i förskolan och följa eleven genom hela skolgången och vidare ut på arbetsmarknaden för att rusta individen med bredare perspektiv och möjlighet att ifrågasätta. Då kommer strukturer och arbetsplatskulturer att förändras efter hand. Arbetsgivare behöver på ett bättre sätt arbeta med skolan och förmedla hela yrkesroller med värdegrund och organisationskultur för att matcha medvetna individer. Arbetsmarknaden behöver bistå skolan att synas i undervisningssammanhang. I Blekinge finns Delta - en mötesarena för arbetsmarknad och skola. Läs mer om [Delta](#).

Foto: Elin Mikmar

Goda exempel på arbetssätt och normkreativa initiativ

Foto: Charlotta Bäckström

Normstorm

Normstorm är ett normkritiskt och normkreativt projekt med utgångspunkt i pedagogiken. Initiativet drivs av Jönköpings kommun som tillsammans med elever, Kvinno- och tjejjouren Jönköping, Mediacenter Jönköpings län och Jönköpings läns museum arbetar för en mer öppen, tolerant, trygg och kreativ stad.

Projektidé

Arbetet med Normstorm tar avstamp i ett pedagogiskt sammanhang och resulterar i normkreativa bilder och konst som riktas direkt mot allmänheten genom utställningar på offentliga platser runt om i Jönköping.

För att skapa förändring behöver arbetet ske på olika nivåer och i olika riktningar. Normstorm arbetar med att influera samhället på olika nivåer: ungdomar, politiker och invånare. Det sker genom olika processer och resulterar i en större spridning av Normstorms idéer och värderingar.

Normstorms arbetsätt: hela skolans värdegrundsuppdrag

Normstorm ger skolan en möjlighet att arbeta aktivt med hela skolans värdegrundsuppdrag. Med hjälp av normkritik och normkreativa analyser identifieras och ifrågasätts normer vilket innebär att alla i skolan, både personal och elever, får möjlighet att öka sin förståelse för normers och värderingars betydelse för jämställdhet och jämlikhet.

Normstorm i offentligheten

Det normkritiska och normkreativa resultatet av bilder och konst från normstormande i skolan synliggörs i samhället genom utställningar på offentliga platser runt om i Jönköping. Synliggörandet ger unga människor en röst och skapar delaktighet i samhällsdebatten.

Konsten som synliggörs skapar debatt och i förlängningen påverkar genom att allmänheten får upp ögonen för hur unga upplever verkligheten som exempelvis exkluderande. Normstorm innebär således att Jönköping utvecklas till en mer öppen och tolerant stad.

Spridning och material

Jönköpings kommun har tillsammans med sina samarbetspartners fått i uppdrag av SKL att sprida Normstorms projektidé. På Jönköpings kommuns hemsida finns både inspirationsmaterial och metodmaterial för den som är intresserad av att läsa mer om vad Normstorm handlar om eller direkt göra övningar i sin klass, på sin arbetsplats eller i sitt arbetslag.

[Här](#) kommer du direkt till Normstorm.

Möjlighet att synliggöra, identifiera och ifrågasätta normer. Genom en kreativ process skapar ungdomar bilder och konst för att synliggöra och förändra normer och värderingar.

Fotot är taget under en av Normstorms workshops i Blekinge den 9 maj 2018. På bilden syns bilder skapat av elever från högskolan och gymnasiet. FOTO: Agnes Magnusson

Syvnätverk i Karlskrona

I Karlskrona kommun har arbetet med att förbättra studie- och yrkesvägledares arbetssituation redan börjat. Här har vägledare på grund- och gymnasieskolor organiserats för att arbeta tillsammans. I nätverket får de möjlighet att dela med sig av erfarenheter och utmaningar för att skapa bättre förutsättningar i sitt arbete och i sin yrkesroll.

Start

Det har funnits behov av att samordna insatser för Karlskronas studie- och yrkesvägledare. Kollegorna i skolan har regelbundna träffar i arbetslag och på enhetsmöten medan det tills i höstas, inte har funnits något nätverk för syv. Hösten 2018 fick man ny kraft i kommunen bland annat tack vare en ny syvsamordnare som delar sitt uppdrag mellan att samordna och att arbeta som studie- och yrkesvägledare.

"Andra roller inom skolan ingår ofta i arbetslag eller i enheter vilket möjliggör nätverkande exempelvis arbetsplatsträffar. För många syvare finns inte denna form av utbyte."

Att starta upp ett nätverk var inte lätt. Eftersom många rektorer endast har en anställd syv värderas arbetet på plats i skolan och prioriteringen att gå på nätverk var i början underordnad.

Idag träffas nätverket regelbundet och består av studie- och yrkesvägledare från olika grund- och gymnasieskolor. Nätverkets möten erbjuder kollegialt lärande, erfarenhetsutbyte, fortbildning och möjligheten att lyfta utmaningar i sin yrkesroll eller praktiska vägledningsutmaningar.

Rösterna inifrån

Studie- och yrkesvägledare är positiva till nätverket. Det har bidragit till en förbättrad arbetssituation då utmaningar som tidigare tagit lång tid att lösa nu kan identifieras och gemensamt lösas på en eftermiddag. Nätverket har också bidragit till en enad kraft bland vägledarna, något som påverkar hur de ser på sig själva och på sin yrkesroll.

"Ibland krävs det andras perspektiv för att lösa situationer."

Foto: Malin Faraasen

Förändra normer

Förändra normer är ett feriejobbsinitiativ skapat av Navigatorcentrum i Olofström, Ronneby och Karlshamns kommuner tillsammans med Region Blekinge. Navigatorcentrum i Ronneby och Karlshamn driver arbetet utifrån respektive kommuns prioriteringsområde. Feriejobbsupplägget varierar mellan kommunerna men det gemensamma handlar om att unga ska kommunicera med unga kring normer och gymnasieval.

Bakgrund

Navigatorcentrum är en erkänd aktör för arbetet med och tillsammans med unga. Navigatorcentrum har sedan tidigare varit aktiva för mer kreativa och roliga feriejobb i sina respektive kommuner och i år arbetade de tillsammans med Region Blekinge fram ett nytt koncept.

feriejobbet: förändra normer. Feriejobbet går ut på att ungdomar ska kommunicera med andra ungdomar och få vara med och ta ansvar under hela processen. Deras kreativa förmåga stimuleras genom att de själva får vara med och ta fram innehåll och metod för spridning. Det kopplas också till det önskade ansvaret.

"Mer frihet, ansvar och kreativa arbeten."

Sommaren 2018

Ungdomarna som anställs kommer inom ramarna för feriejobbet att få planera och genomföra insatser självständigt. I en del aktiviteter kan kommunerna samarbeta.

Projektidé

Idén väcktes i samtal med ungdomar kring sommar- och feriejobb. Ungdomarna önskade mer frihet, ansvar och kreativa arbeten där de fick testa på hur arbetslivet egentligen är. De vill vara med och skapa och utforma sina arbetsuppgifter och samtidigt känna ett större ansvar. Navigatorcentrum och Jämställd regional tillväxt formulerade en idé kring normbundna studie- och yrkesval, något som ungdomarna nappade på, därav skapades

Spridning och material

Processen och resultatet kommer att dokumenteras och presenteras på jagvagar.se, en kommunikationsplattform från unga till unga som handlar om att medvetandegöra normers betydelse för de val vi tar och specifikt de val vi gör i samband med studier och yrken.

Kommunikationsplattformen kommer att lanseras tillsammans med en kampanj hösten 2018.

Referenser

Jämställt, U.å, Normkritik och normkritisk pedagogik, vad är det? 2018

Kontigo, [*Orsaker och möjliga lösningar på normbundna studie- och yrkesval: en kunskapsöversikt*](#), Stockholm, 2018.

Statistiska Centralbyrån, 2017. [*Trender och prognoser 2017*](#).

Region Blekinge, 2018, [*Utbildning och kompetens i Blekinge*](#)

[*Skolverkets allmänna råd med kommentarer, 2013*](#)

MED FINANSIERING FRÅN

